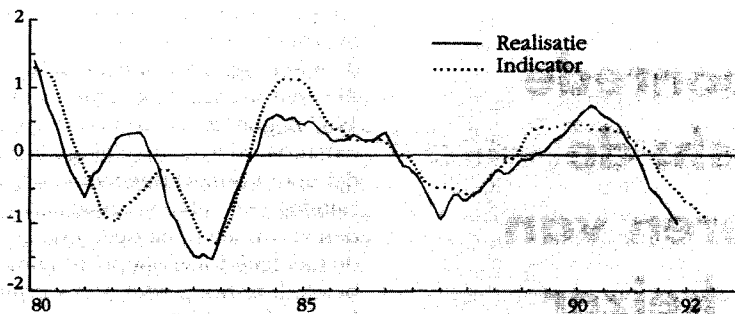

Stijging faillissementen, een voorbode?

De DNB-conjunctuurindicator laat tot en met april 1992 een onveranderd beeld van een neergaande conjunctuur zien (figuur 1). De realsatiereeks vertoont een overeenkomstig patroon. De voortgaande neergang van de conjunctuurindicator wordt met name veroorzaakt door twee van de vijf samenstellende componenten: de IFO-indicator voor Duitsland en de reële geldhoeveelheid. De verwachte omzet van nieuwe NCM-polishouders, de verwachte bedrijvigheid en de feitelijke orderontvangst van de industrie laten een enigszins aarzelend verloop zien.

De conjunctuurindicator geeft geen directe oorzakelijke verklaring van de veranderingen in de conjunctuur. Het is daarom zinvol om aanvullende informatie over de conjunctuur te bekijken. Een opmerkelijke ontwikkeling in dit verband is de toename van het aantal faillissementen in 1991 met 16%. Deze sterke stijging is waarschijnlijk niet toe te schrijven aan veranderingen in de wetgeving. Aan het begin van de jaren tachtig was het aantal faillissementen sterk opgelopen. In 1982 lag het aantal

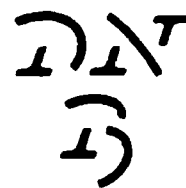
Figuur 1. DNB-conjunctuurindicator

faillissementen uitgedrukt als percentage van het aantal ondernemingen op 20 promille. Sinds 1982 is er sprake van een dalende trend. In 1990 lag het aantal faillissementen op 6 promille, hetgeen een uitzonderlijk laag niveau is. In de jaren 1989 en 1990 is het aantal ondernemingen met name in de dienstverlening sterk gegroeid. In beide jaren lag de groei op 6%, terwijl de groei in de jaren tachtig gemiddeld nog geen 2% bedroeg. Nu de conjunctuur afzwakt is het niet verwonderlijk dat een aantal bedrijven het niet redt. Het ziet er echter niet naar uit dat het aantal faillissementen weer zo sterk gaat oplopen als in het begin van de jaren tachtig, omdat de solvabiliteit en de rentabiliteit van de bedrijven momenteel veel gunstiger zijn dan aan het einde van de jaren zeventig.

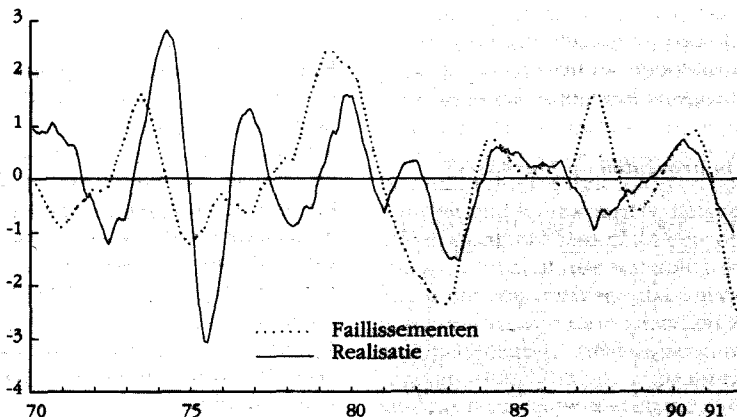
De vraag kan worden gesteld of de sterke groei van het aantal faillissementen in 1991 een aanwijzing is voor verdere afzwakking van de conjunctuur in de komende maanden. Ter beantwoording van deze vraag is in figuur 2 de conjunctuur op basis

van het aantal faillissementen volgens de methode van de DNB-conjunctuurindicator berekend. De reeks is gespiegeld ten opzichte van de nullijn, omdat ervan uit kan worden gegaan dat een stijging van het aantal faillissementen duidt op een daling van de conjunctuur. In de periode 1970-1980 lijken de toppen en dalen in de conjunctuur volgens

de productie in de industrie zich te weerspiegelen in de ontwikkeling van de conjuncturele component in het aantal faillissementen, waarbij deze laatste reeks gemiddeld zeven maanden lijkt voor te lopen. In de jaren tachtig ontwikkelen de beide reeksen zich meer synchroon, met uitzondering van de conjuncturele inzinking van 1987 waar de conjuncturele component van het aantal faillissementen een contrair beloop vertoont. In de periode 1980-1991 liepen de faillissementen gemiddeld nog slechts twee maanden vooruit op de conjunctuur. Mede omdat het aantal maanden waarmee de reeks vooruitloopt in de afgelopen decennia sterk gevarieerd heeft, kan het aantal faillissementen alleen geen betrouwbare indicator zijn. De stijging van het aantal faillissementen geeft niettemin een extra aanwijzing dat de conjunctuur verder afzwakt.

Figuur 2. Conjuncturele component in het aantal faillissementen en realisatie conjunctuur

De reeks faillissementen is gespiegeld ten opzichte van de nullijn afgebeeld

Conclusie

De DNB-conjunctuurindicator voorspelt voor de komende maanden een verdere afzwakking van de conjunctuur. De sterke groei van het aantal faillissementen in het afgelopen jaar wijst in dezelfde richting.